

STAPPENPLAN AFVALWIJZER

Breng je huidige afvalproces in kaart.

Maak met behulp van de afvalwijzer een overzicht wat je kan verbeteren.

Maak een verbeterplan, start met waar je de meeste impact kan maken.

Bespreek met je afvalverwerker wat de mogelijkheden voor het inzamelen van medicijnafval zijn, punten van aandacht:

- Medicatie in SZA of aparte afval stroom
- Glasafval medicatie druppelleeg → medicatieafval of recyclebaar glasafval

Wil je met een afdeling actief met de afvalwijzer aan de slag? Maak dan gebruik van de In Actie Voor Afval Sjoelbak.

Meten is weten

Meetwijze 1

Neem 1 volle bak SZA (als de bak geen infectieus materiaal bevat), sorteert en meet wat de 3 grootste categorieën zijn. Nu weet je waar je op moet focussen.

Meetwijze 2

Maak regelmatig (iedere dag op hetzelfde tijdstip) een foto van de bovenkant van een open SZA bak en noteer wat je ziet. Na 30 metingen meet je wat je 3 grootste categorieën zijn. Nu weet je waar je op moet focussen.

(verpleeg)afdeling voorbeelden

Scheiden recyclebaar materiaal (PMD, glas).

Infusen (zonder geneesmiddel) leeg laten lopen voor weggoien.

Adequate volumina voor infusen.

Bereidingen voorbeelden

Scheiden recyclebaar materiaal (PMD, glas).

Verpakking met vloeistof zonder geneesmiddel (WVI, NaCl, glucose) leeg laten lopen voor weggoien.

Aanpassen protocollen wanneer haalbaar/mogelijk (o.a. rituximab geen volume onttrekken aan zak).

Voorbeelden om afvalscheiding te verbeteren zijn ook te vinden op de NVZA landkaart.

Stappenplan voor het verbeteren van de afvalscheiding in de zorginstelling

Maak een overzicht waar in het werkproces/op welke plaatsen afval kan ontstaan

Bepaal hoe je inzicht wil krijgen in wat er in het afval zit: je kan bijvoorbeeld de inhoud van een afvalbak analyseren (kost veel tijd) of op vaste tijdstippen een foto maken van de inhoud van de bak en hierop een analyse doen.

Bepaal op welke plekken je wil gaan meten. Welke plekken kunnen representatief zijn? Sluit afvalbakken uit waar patiëntmaterialen in worden verwijderd.

Als je een afval analyse wil doen en de inhoud van een afvalbak wil analyseren, zorg voor de juiste materialen voor het meten --> grote ruimte, plastic om de inhoud van de bak op te leggen, handschoenen en veiligheidsbril, laptop om resultaten op te nemen in de afvalwijzer.

Parameter die gemeten kunnen worden (zie ook onderstaande meetsheet):

- locatie afvalbak,
- gewicht zak/vat (kg),
- categorie (dit kan grof, in welke categorie hoort het materiaal als je de afvalwijzer volgt of in meer detail; medicijnen in verpakking; medicijnen in strip; medicijnen baxterrol; medicijnen in pot; spuiten leeg; spuiten met rest; naaldcontainers; handschoenen; verpakking plastic; verpakking papier; bijsluiters; tissue/doekje; overig);
- patiëntgegevens (ja; nee),
- gewicht product,
- medicijn (ml; stuks),
- herbruikbaar (dichte verpakking medicatie; overig; nee)

Bepaal aan de hand van de gemeten data welke acties je kan inzetten

Prioritiseer je acties; bepaal wat de impact is (schaal 1-3) en de te realiseren besparing (€)

Meetsheet voor een afvalanalyse

Datum	Locatie	Gewicht zak/vat (kg)	Categorie	Categorie detail	Patiënt gegevens	Gewicht product (g)	Medicijn (ml/stuks)	Herbruikbaar
			SZA	Medicijnen in verpakking	ja			ja
			geneesmiddel	Medicijnen in strip	nee			nee
			recyclebaar	Medicijnen baxterrol				
			restafval	Medicijnen in pot				
				Spuiten (leeg / < 10 ml)				
				Spuiten (>10 ml)				
				Naaldcontainers				
				Handschoenen				
				Verpakkingen				
				Bijsluiters				
				Papieren doekjes				
				Overig				
				PMD				

Tips bij de NVZA Afvalwijzer:

Het verwerken van SZA afval is bijna 9 keer duurder dan het verwerken van huishoudelijk afval/restfval

De CO2 uitstoot van het verwerken van SZA afval is hoger dan die van het verwerken van huishoudelijk afval

Een afvalonderzoek is goed in te zetten als afstudeerproject voor studenten

Pas afvalscheiding toe daar waar afval ontstaat in het werkproces.

65% van het SZA afval hoorde daar niet thuis volgens de afvalwijzer bleek uit een 2 wekelijkse meting op de verpleegafdeling van een ziekenhuis

90% van het SZA afval hoorde daar niet thuis volgens de afvalwijzer, bleek uit een 2 wekelijkse meting bij een bereidingsunit van een ziekenhuis

Inzetten op afvalscheiden kan lonend zijn; uit een afvalstroom analyse van SZA afval en restafval in een ziekenhuis bleek dat 30 tot 70% van het restafval bestond uit karton en 10% was zacht recyclebaar plastic.

Pas hergebruik toe waar mogelijk, bijvoorbeeld minigrpzakjes, elastieken en dichte verpakkingen

Druppelige verpakkingen, zoals flessen en flacons horen niet in SZA, maar kunnen worden gerecycled of bij het restafval. Let op de individuele componenten van een middel voor recycling .

Verwijder patientetiketten of haal door met een zwarte stift, zodat de verpakking gescheiden kan worden

Vergroot recycling van afval door plastic en papier door deze van elkaar te scheuren

Kijk naar de individuele componenten van een middel als je deze wil scheiden (bijv als de stopper van een spuit van rubber is, mag deze niet bij PMD)

Kunnen vloeibare geneesmiddelresten door een absorberende tissue worden opgenomen? De tissue kan bij het SZA en de verpakking kan worden gerecycled of bij het restafval.

Een druppelige flacons kan zonder rubberen dop bij het PMD

Een druppelige glazen fles kan zonder dop bij het glasafval

Grote volumes restanten infuusvloeistoffen/ parenterale voedingen/ sondevoeding hoeven niet bij het SZA en kunnen door de gootsteen of pospoeler, kleine volumes kunnen opgenomen door een tissue bij het restafval.

Neem bij voor toediening gereed maken (VTGM) buiten de apotheek het afval mee naar de zorginstelling en pas daar de afvalwijzer toe.

NVZA scheidingswijzer voor ziekenhuisafval

	Cytostatica	Speciaal Ziekenhuis Afval (SZA)	Medicatieafval	Restafval (anonimiseren)	Gootsteen/ Pospoeler	Glas	Papier	Plastic
Middel/verpakking								
Plastic deel zijlijn verpakking								x
Plastic deel takeset								x
Spikes omzak								x
Spuit met chemotherapie	x							
Spuit met restant medicatie				x				
Tabletten			x					
Totaal parenterale voedingen/sondevoedingen				x				
TSB Bouillon (druppelleeg)						x		
Vloeibare inhoud <u>zonder geneesmiddel</u> van een verpakking (bijv infuusvloeistof)					x			
Water voor injecties flacon, leeg						x		
Zacht plastic verpakkingen								x
Zetpillen			x					